

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ В ПРАВОПИСІ СЛОВАЦЬКОЇ МОВИ: НАПИСАННЯ ВЕЛИКОЇ ЛІТЕРИ

CURRENT TRENDS IN THE SLOVAK LANGUAGE SPELLING: CAPITALIZATION

Гілецька З.І.,

orcid.org/0000-0001-6854-7430

кандидат філологічних наук, доцент,

доцент кафедри слов'янської філології імені професора Іларіона Свенціцького
Львівського національного університету імені Івана Франка

У статті розглядається порушення правил уживання великої і малої літер у сучасній словацькій мові на початку XXI ст. Останнім часом проблеми унормування мови, зокрема словацького правопису, викликають все більшу зацікавленість не лише мовознавців, але й пересічних словаків. Найбільше запитань і розбіжностей викликає написання великої літери у сучасній словацькій мові. Тому важливо розглянути та проаналізувати основні помилки в її написанні, вивчивши їх характер; простежити, спираючись на фактичний матеріал Словацького національного корпусу, тенденції написання великої літери на сучасному етапі розвитку словацької мови. Метою дослідження є окреслити сучасні тенденції в написанні великої літери у сучасній словацькій мові, зокрема написання назв історичних періодів та історичних подій, різноманітних організаційних підрозділів (назви рад, комітетів, відділів, комісії, спілок, секції тощо), назв судів і органів прокуратури. У результаті ми розглянули ті випадки неправильного написання великої літери, які зустрічаються найчастіше і викликають проблеми у пересічного носія словацької мови. Усі дані дослідження отримано зі Словацького національного корпусу, з версії, де фактичний матеріал взято з офіційних газетних і журнальних видань, офіційних повідомлень, оголошень, тобто тексти писали професійні журналісти, які б мали знати правила словацького правопису. У деяких випадках позанормативні відступи в уживанні великої літери можна пояснити не завжди адекватним розумінням чинних правил, але в багатьох інших випадках складається враження, що причинами таких відхилень є неухважність або й просто недбалість авторів, редакторів та коректорів у сучасному контексті загального погіршення мовної культури. Отже, проведене лінгвістичне дослідження дозволяє стверджувати, що орфографічні норми, закріплені в «Правилах словацького правопису», потребують змін, доповнень або уточнень. Серед тенденцій сучасного словацького правопису щодо написання великої літери, які простежуються на сучасному етапі, варто назвати такі основні напрями, як уніфікація і спрощення використання орфографічних правил користувачем; однакове написання власних назв *без* і *з* розширенням; сильна тенденція писати назви всіх історичних періодів та важливих історичних подій, назви різноманітних підрозділів організацій, установ, інститутів, управлінь, підприємств, назви судів і органів прокуратури з великої літери.

Ключові слова: словацький правопис, тенденції розвитку словацької мови, велика літера, мала літера, неправильне написання, Словацький національний корпус.

The article discusses violations of the rules for using capital and lowercase letters in contemporary Slovak language at the beginning of the 21st century. Recently, language standardization issues, including Slovak spelling, have been of increasing interest not only to linguists but also to the average Slovak speakers. The use of capital letters in modern Slovak language raises the most questions and discrepancies. Therefore, it is important to examine and analyze the main errors in capitalization, understanding their nature, and trace the trends in capitalization in the modern development of the Slovak language based on the factual material from the Slovak National Corpus. The aim of the study is to outline contemporary trends in capitalization in modern Slovak language, particularly the capitalization of historical periods and events, various organizational units (names of councils, committees, departments, commissions, associations, sections, etc.), the names of courts, and prosecutor's offices. As a result, we have examined cases of incorrect capitalization that are most common and cause problems for the average Slovak language speakers. All the research data were obtained from the Slovak National Corpus, the version where factual material was taken from official newspapers and magazines, official announcements, and advertisements, meaning that the texts were written by professional journalists who should be knowledgeable about the rules of Slovak spelling. In some cases, non-standard deviations in capitalization can be explained by the authors, editors, and proofreaders not always fully understanding the current rules. However, in many other cases, it seems that the reasons for such deviations are due to carelessness or neglect in the modern context of declining language culture. Thus, the linguistic study allows us to assert that the orthographic norms established in the «Rules of Slovak Spelling» require changes, additions, or clarifications. Among the trends in contemporary Slovak spelling regarding the use of capital letters, which are observed in the modern stage, it is worth mentioning such main directions as the unification and simplification of the user's application of orthographic rules, consistent writing of proper nouns *with* or *without* extension, a strong tendency to capitalize the names of all historical periods and important historical events, and the names of various units of organizations, institutions, institutes, departments, enterprises, names of courts, and prosecutor's offices with capital letters.

Key words: Slovak spelling, trends in the development of the Slovak language, capital letter, lowercase letter, incorrect writing, Slovak National Corpus.

Постановка проблеми. Літературна мова ційну, але й об'єднуючу функцію. Тому її коди- будь-якої держави виконує не лише ідентифіка- фікація належить до загальнонаціональних

інтересів. Останнім часом проблеми унормування мови, зокрема словацького правопису, викликають все більшу зацікавленість не лише мовознавців, але й пересічних словаків. Питання правопису є частою темою дискусій як серед словацьких мовознавців, так і серед носіїв мови, зокрема на сторінках мовознавчих консультацій.

Найбільше запитань і розбіжностей викликає написання великої літери у сучасній словацькій мові. Тому важливо розглянути та проаналізувати основні помилки в її написанні, вивчивши їх характер; простежити, спираючись на фактичний матеріал Словацького національного корпусу, тенденції написання великої літери на сучасному етапі розвитку словацької мови.

Аналіз останніх досліджень. Досі в українській словакістиці питання тенденцій у словацькому правописі не розглядалося. Хоча окремих розвідок словацьких науковців, присвячених питанням правопису є чимало. Зокрема у 2006 році в Братиславі відбулася наукова конференція, присвячена тенденціям у словацькому правописі. Як результат її роботи було видано збірник матеріалів [2]. Проблемі написання великої літери присвячені статті М. Майтана [3] і М. Поважая [6], здебільшого про цю проблему згадують С. Ондрейович [5], К. Бузассіова [1], С. Місловичова [4] поряд з аналізом інших тенденцій. Однак жодна з них не базується на широку фактичному матеріалі Словацького національного корпусу.

Мета нашого дослідження – окреслити сучасні тенденції в написанні великої літери у сучасній словацькій мові, зокрема написання назв історичних періодів та історичних подій, різноманітних організаційних підрозділів (назви рад, комітетів, відділів, комісії, спілок, секції тощо), назв судів і органів прокуратури.

Виклад основного матеріалу. У нашому дослідженні ми хочемо розглянути ті випадки неправильного написання великої літери, які зустрічаються найчастіше і викликають проблеми у пересічного носія словацької мови, не говорячи вже про іноземців. Це зокрема написання назв історичних періодів та історичних подій, різноманітних організаційних підрозділів (назви рад, комітетів, відділів, комісії, спілок, секції тощо), назв судів і органів прокуратури.

Знайомлячись з «Правилами словацького правопису» на перший погляд може здатись, що правило написання великої літери у власних назвах дуже просте: ми пишемо власні назви з великої початкової літери. Проте у цьому простому і зрозумілому правилі є одне велике «але»:

ми не завжди можемо однозначно сказати, чи є конкретне ім'я власною назвою чи ні, чи варто зараховувати його до власних імен чи ні. Тому виникають труднощі з написанням великої літери у власних назвах. Наведемо найпростіший приклад. Якщо у реченні ми використаємо словосполучення *košická univerzita* (кошицький університет) або *trnavská univerzita* (трнавський університет), тоді його написання залежить від того чи це загальна назва (тобто будь-який університет в м. Кошиці або м. Трнава) чи це власна назва конкретного університету в конкретному місці. У м. Кошиці є декілька університетів, які у своїй офіційній назві мають назву міста Кошиці: Університет Павла Йозефа Шафарика в Кошицях (*Univerzita Pavla Jozefa Šafárika (UPJŠ) v Košiciach*), Університет ветеринарної медицини і фармації в Кошицях (*Univerzita veterinárskeho lekárstva a farmácie v Košiciach*), Технічний університет в Кошицях (*Technická univerzita v Košiciach*). А ще в Кошицях у 1657 році було засновано Кошицький університет (*Universitas Cassoviensis, Košická univerzita*), спадкоємцем якої себе вважає Університет Павла Йозефа Шафарика в Кошицях і який, як правило, називають Кошицьким університетом. Ще складнішою є ситуація з університетами в м. Трнава, адже там існує Трнавський університет у Трnavі (*Trnavská univerzita v Trnave*) та Університет св. Кирила і Мефодія в Трnavі (*Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave*). Тому для правильного написання ми повинні знати конкретні реалії, що, наприклад, у Трnavі є університет під назвою Трнавський університет, і що в цьому випадку це не просто вираження розташування університету відповідно до назви міста.

Дані Словацького національного корпусу демонструють наскільки непростим є завдання для самих носіїв мови правильно написати назви згаданих вище університетів. Отже, у текстах, де йшлося про давній Кошицький університет (1657–1922) правильне написання назви цього університету (*Košická univerzita*) зустрічається в 11 випадках, а неправильне – в 7 (*košická univerzita*). Наприклад, неправильне написання є у реченнях: *Trnavská a košická univerzita mali právo preventívnej cenzúry – právo udeľovania aprobácií – už od roku 1676 – ale len nad spismi, ktoré vychádzali v ich tlačiarňach. – Priestory na vtedajšej Leninovej ulici znamenali istý symbol a náznak tradície, volákedy v nich sídlila stará košická univerzita.*

Щодо Трнавського університету, то тут у корпусі зафіксовано усього 1153 згадувань, серед

яких неправильно написання – у 21, де написання з малої літери – 20 випадків (*trnavská univerzita*) і «особливе» написання – *trnavská Univerzita v Trnave* – 1. Наприклад: *Po získaní finančných prostriedkov a zabezpečení vysokoškolských učiteľov (po dohode so Spoločnosťou Ježišovou) listinou vydanou v Bratislave 12. mája 1635 bola založená trnavská univerzita, jediná na území Uhorska. – Konferenciu organizuje trnavská Univerzita v Trnave, Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce.*

Дуже часто, як показує наш аналіз, викликає проблеми написання назв історичних періодів та важливих історичних подій, назв різноманітних підрозділів організацій (комісії, ради, комітети, відділи, спілки, секції тощо). Правила їх написання викладені в «Правилах словацького правопису» у підпункті 1.3.3., який має назву «Názvy ľudských útvarov, pomenovania časových úsekov, dejinných udalostí, organizácií, inštitúcií, výrobov, podnikov, spolkov, politických strán, hnutí, akcií, vyznamenání a cien» («Назви людських творинь, періодів часу, історичних подій, організацій, установ, виробів, підприємств, асоціацій, політичних партій, рухів, дій, нагород та премій») [3, с. 65]. Але чітких правил немає. Тут лише говориться про те, що такі назви пишуться з великої літери, подаються приклади, а в примітках наводяться приклади, коли подібні назви пишуться з малої літери, без деталізації правил. Тому і робиться так багато помилок у їх написанні, адже чітких уніфікованих правил немає. Розглянемо декілька прикладів. Згідно «Правил словацького правопису» назви революцій та повстань пишуться з великої літери, наприклад, *Slovenské národné povstanie, Slovenské povstanie (r. 1848), Veľká francúzska revolúcia (Francúzska revolúcia), Parížska komúna, Májové povstanie českého ľudu*. Але назви типу *tridsaťročná vojna, krymská vojna, prvá svetová vojna, druhá svetová vojna, rusko-japonská vojna, napoleonské vojny, revolučné udalosti na Slovensku (slovenské revolučné udalosti), krompašská vzbura, handlovský štrajk* пишуться з малої букви. Носії мови мають проблеми з написанням цих назв. Наприклад, згідно з даними Словацького національного корпусу власні назви *Parížska komúna* зустрічається 53 рази, з них 6 – з неправильним написанням (*parížska komúna*); *tridsaťročná vojna* – усього 142 рази, з них неправильно (*Tridsaťročná vojna*) – 8; *handlovský štrajk* – усього 5 і усі 5 з неправильним написанням (*Handlovský štrajk*); *napoleonské vojny* – усього 93 рази, з них неправильно – 3 (*Napoleonské vojny*); *versailský mier* – усього 15 разів, з них неправильно (*Versailský mier*) – 6; *prvá svetová vojna* – усього 1281 рази,

з них неправильно (*Prvá svetová vojna*) – 25; *druhá svetová vojna* – усього 2198 разів, з них неправильно (*Druhá svetová vojna*) – 25; *krymská vojna* – усього 33, неправильно (*Krymská vojna*) – 11 разів, при чому у одному і тому ж популярному серйозному часописі «SME» зустрічається і правильне, і неправильне написання. Але, наприклад, сучасна назва *rusko-ukrajinská vojna* у корпусі зустрічається 5 разів і усі рази написано правильно.

Написання назв комісій, рад і комітетів також викликає проблеми. Відповідно до словацького правопису (ст. 66) з великої літери пишуться лише назви вищих та окремих комісій, рад, комітетів тощо, наприклад, *Slovenská komisia pre životné prostredie, Slovenská komisia pre vedecké hodnoty; Akreditačná komisia, poradný orgán vlády Slovenskej republiky; Legislatívna rada vlády Slovenskej republiky, Rada vlády Slovenskej republiky pre národnosti, Ústredná jazyková rada, Ústavnoprávny výbor Národnej rady Slovenskej republiky*. У Словацькому національному корпусі для словосполучення *komisia pre životné prostredie* знайдено 197 прикладів, з них з неправильним написанням – 79. Наприклад: «*Vzorky sme odobrili za prítomnosti svedkov, starostov zo zrušenia Ekológ a členov komisie pre životné prostredie. Nádoby so vzorkami sme zapečatili, urobili zápis a odoslali na rozbor;*» *vysvetlila postup Viera Tomčíková. – Okrem toho spomínaný poslanec je aj predsedom komisie pre životné prostredie pri mestskom zastupiteľstve a ako dodal, vedenie hutnickej fabriky im bude každý polrok predkladať správy o svojej činnosti. – Niektorí konzervatívci vládu a komisiu pre životné prostredie obviňujú, že hazarduje s pojmom prirodzené práva a rozširuje výhradne ľudské práva i povinnosti na zvieratá.* У корпусі можемо знайти дуже багато прикладів з неправильним написанням назв конкретних комісій, наприклад: *Do funkcie predsedu bytovej komisie poslanci schválili Petra Slašťana, v komisii pre verejný poriadok, prevenciu kriminality, drogových závislostí a sociálnych bude predsedkyňou Markéta Rusnáková. Mária Kramárová bude viesť komisiu pre ochranu verejného záujmu pri výkone funkcie verejných funkcionárov, Ladislav Valent komisiu pre životné prostredie a na predsedníčkou komisie pre mládež a šport bude Elena Burgárová. – V obci pracuje tiež 7 komisii. Sú to: finančná komisia a komisia správy majetku, stavebná komisia, sociálno zdravotná komisia, komisia ochrany verejného poriadku, komisia pre životné prostredie, komisia pre vodné hospodárstvo a komisia pre školstvo, mládež, kultúru a šport.*

Власна назва *Akreditačná komisia* у Словацькому національному корпусі зафіксована 1696 разів,

з них з неправильним написанням (*akreditačná komisia*) – 297 разів. Наприклад: *Cadmanova nemocnica poskytuje služby na základe oprávnenia, ktoré jej udelila akreditačná komisia Združenia nemocníc. – Zreformovať sa má aj akreditačná komisia, školy majú byť viac motivované zapájať sa do duálneho vzdelávania. – Rektorka Beáta Kosová verí, že splnia aj posledné kritérium, pre ktoré akreditačná komisia navrhla preradiť UMB medzi vysoké školy bez zaradenia. – Patrí medzi odborníkov, ktorým udelila akreditačná komisia ministerstva školstva súhlas na vykonávanie teoretickej i praktickej výučby v rámci kurzov tradičných výrobných ÚUV.*

На нашу думку, формулювання правила у цьому підпункті є досить розпливчастим і важким для розуміння пересічного словака. Як зрозуміти хто має компетенцію вирішувати, які комісії, ради, комітети є найвищими та окремими? Адже можна стверджувати, що кожна комісія, кожен комітет є унікальними, якщо вказано їхню повну назву, тобто також з назвою організації, установи, до якої вони належать.

Згідно з «Правилами словацького правопису» (ст. 67) назви судів і органів прокуратури пишуться з великої літери, якщо вони входять до складу повного найменування, тобто також із визначенням сфери компетенції, напр. *Najvyšší súd SR, Ústavný súd Slovenskej republiky, Generálna prokuratúra Slovenskej republiky*. Отже, якщо ці власні назви вживаються без розширення *SR, Slovenskej republiky*, тоді вони пишуться з малої літери. З фактичного матеріалу Словацького національного корпусу ми отримали такі дані: словосполучення *najvyšší súd* без розширення зустрічається 17844 рази, з них неправильно написання (*Najvyšší súd*) – 6153 рази, тобто майже кожен третій випадок написаний неправильно. Наприклад: *Napríklad podľa predsedu Krajského súdu v Prešove Ondreja Harazína Najvyšší súd jednostranne zvažuje zodpovednosť na krajské a ľudové súdy. – Ovládajú súdnu radu, Najvyšší súd a dôležité krajské súdy. – Úrad to odmietol, čo odobril aj Najvyšší súd.*

Приклад правильного написання наведеної вище назви суду: *V doktríne, rozhodovacej praxi súdov, ako aj v judikátornej činnosti Najvyššieho súdu SR (ďalej len «najvyšší súd»), jednoznačne prevládala preferencia širokého výkladu predmetného ustanovenia, ktorý vzťahoval právo spoločníkov v zásade na všetky informácie a doklady o korporácii.*

Словосполучення *generálna prokuratúra* без розширення зустрічається 4998 разів, з них неправильно написання (*Generálna prokuratúra*) – 1502 рази. Наприклад: *Navrhli sa zrušiť protizákonné rozsudky, čo potom vykonali Generálna prokuratúra*

a Najvyšší súd. – Záujem prejavili aj ministerstvo vnútra, Generálna prokuratúra a Ústav pamäti národa. – Tu sídli všetci – Generálna prokuratúra, Najvyšší súd, ministerstvo spravodlivosti.

Словосполучення *ústavný súd* без розширення зустрічається 51507 разів, з них неправильно написання (*Ústavný súd*) – 30912 разів. Наприклад: *Dodáva, že ak prezident zákon nevráti a plénum ho neopraví, právna norma môže skončiť na Ústavnom súde. – Je povinnosťou Ústavného súdu nájsť riešenie a rozhodovať takéto sporné prípady.*

Цікаво, що назви закордонних інституцій, як правило, пишуться правильно. Наприклад: *Žalobou sa zaoberá nemecká generálna prokuratúra. – Celým prípadom sa už začala zaoberať dominikánska generálna prokuratúra. – Nuž a do tretice, bolo by celkom zaujímavé vedieť, aké náklady vlastne spôsobilo Českej republike rozhodnutie českého ústavného súdu, ktoré odložilo predčasné voľby takmer o trištvrte roka.*

Враховуючи тенденції написання наведених вище власних назв, вважаємо за доцільне у «Правилах словацького правопису» доповнити правило, що наведені вище власні назви без розширень також пишуться з великої літери.

Відповідно до «Правил словацького правопису» (стор. 67) такі назви, як *miestny úrad, obecny úrad, okresny úrad, okresny súd, materská škola, základná škola, gymnázium, stredná priemyselná škola elektrotechnická, stredné odborné učilište, filozofická fakulta*, де не вказується точне місце розташування, приналежності до певної установи або місця діяльності, пишуться з малої букви як загальні назви. Хоча зустрічаються приклади, в яких пишуть такі загальні назви з великої початкової літери. Наприклад, назва *miestny úrad* в Словацькому національному корпусі без розширення зустрічається 12786 разів, з них неправильно написання (*Miestny úrad*) – 1914 разів: *Podľa hovorkyne bratislavského Starého Mesta Alexandry Obuchovej vydal tamojší Miestny úrad 1128 voličských preukazov. – Podmienky verejných obchodných súťaží sú zverejnené na vývesnej tabuli Miestneho úradu. Однак частіше тут є інший тип неправильного написання: такі назви з розширенням є власною назвою і мали б писатися з великої літери, але пишуться словами з малої. Наприклад: Kladnianska s vjazdmi do budov ministerstva hospodárstva a miestneho úradu Ružinov. – «Návrhy sa líšia rôznou polohou zastávk», hovorí Kvetoslava Čurná z miestneho úradu Petržalka.*

Найменування відділів, об'єднань, секцій, рад, комісій та інших подібних організаційних

чи допоміжних підрозділів установ, інститутів, управлінь, підприємств тощо не вважаються власними назвами, а тому пишуться з малої букви, наприклад, *civilnosprávny úsek odboru všeobecnej vnútornej správy Ministerstva vnútra SR, oddelenie jazykovej kultúry Jazykovedného ústavu Ľudovíta Štúra SAV, oddelenie dopravy Magistrátu hlavného mesta SR Bratislavy, fyzikálny kabinet Gymnázia v Martine, komisia Predsedníctva SAV pre zahraničné styky, útvary noriem Národného centra pre informatiku*. Навіть такі назви в мовній практиці часто пишуться з великої літери. Наприклад, загальна назва *komisia Predsedníctva SAV pre zahraničné styky* в Словацькому національному корпусі зустрічається 6 разів, з них 5 з неправильним написанням: *Predsedníctvo SAV na základe zdôvodnenia návrhu vymenovalo Komisiu Predsedníctva SAV pre zahraničné styky s účinnosťou od 28. októbra 1975 v tomto zložení... – Návrh na reorganizáciu Komisie Predsedníctva SAV pre zahraničné styky predložil a zdôvodnil akademik V. Hajko, predseda SAV*. Цікаво, що усі випадки неправильного написання цієї загальної назви зустрічається у виданні Словацької академії наук.

Хочемо наголосити, що ці дані отримано зі Словацького національного корпусу, з версії, де фактичний матеріал взято з офіційних газетних і журнальних видань, офіційних повідомлень, оголошень, тобто тексти писали професійні журналісти, які б мали знати правила словацького правопису та правильне написання згаданих власних назв наведено у прикладах «Правил словацького правопису». Якщо подивитися матеріал в Інтернеті, який пишуть звичайні носії мови,

тоді ми знайдемо значно більше прикладів неправильного написання цих власних назв. У деяких випадках, на зразок вищенаведених, позанормативні відступи в уживанні великої літери можна пояснити не завжди адекватним розумінням чинних правил, але в багатьох інших випадках складається враження, що причинами таких відхилень є неухважність або й просто недбалість авторів, редакторів та коректорів у сучасному контексті загального погіршення мовної культури.

Висновки. Отже, мовці активно впливають на стан мови. Їхня мовна поведінка може зумовлювати зміни мовних норм, забезпечуючи поступальний стихійний їх розвиток. Проведене лінгвістичне дослідження дозволяє стверджувати, що орфографічні норми, закріплені в «Правилах словацького правопису», потребують змін, доповнень або уточнень. Серед тенденцій сучасного словацького правопису щодо написання великої літери, які простежуються на сучасному етапі, варто назвати такі основні напрями, як уніфікація і спрощення використання орфографічних правил користувачем; однакове написання власних назв *без* і *з* розширенням; сильна тенденція писати назви всіх історичних періодів та важливих історичних подій, назви різноманітних підрозділів організацій, установ, інститутів, управлінь, підприємств (комісії, ради, комітети, відділи, спілки, секції тощо), назви судів і органів прокуратури з великої літери. Важливо під час підготовки нової редакції «Правил словацького правопису» ґрунтовно й критично оцінити тенденції, пов'язані з написанням великої літери у власних назвах, врахувати поточну мовну практику у відповідних джерелах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Buzássyová K. Z pravopisnej problematiky Slovníka súčasného slovenského jazyka. *Dynamické tendencie v slovenskom pravopise* : zborník materiálov z vedeckej konferencie konanej 18–19. mája 2006 v Bratislave. Bratislava, 2009. S. 84–97.
2. *Dynamické tendencie v slovenskom pravopise* : zborník materiálov z vedeckej konferencie konanej 18–19. mája 2006 v Bratislave. Bratislava, 2009. 212 s.
3. Majtán M. Ešte o veľkých písmenách vo viacсловných zemepisných názvoch. *Dynamické tendencie v slovenskom pravopise* : zborník materiálov z vedeckej konferencie konanej 18–19. mája 2006 v Bratislave. Bratislava, 2009. S. 64–68.
4. Mislovičová M. Pravidlá slovenského pravopisu z hľadiska ich používateľa. *Dynamické tendencie v slovenskom pravopise* : zborník materiálov z vedeckej konferencie konanej 18–19. mája 2006 v Bratislave. Bratislava, 2009. S. 185–190.
5. Ondrejovič S. Niekoľko zásadných marginálií k Pravidlám slovenského pravopisu. *Dynamické tendencie v slovenskom pravopise* : zborník materiálov z vedeckej konferencie konanej 18–19. mája 2006 v Bratislave. Bratislava, 2009. S. 135–142.
6. Považaj M. Problémové miesta pri uplatňovaní platných pravopisných pravidiel pri písaní veľkých písmen vo vlastných menách. *Dynamické tendencie v slovenskom pravopise* : zborník materiálov z vedeckej konferencie konanej 18–19. mája 2006 v Bratislave. Bratislava, 2009. S. 175–184.